

VEIÐIMÁLASTOFNUNIN

DÓPIR Dan Jónsson.

NIDURSTÖÐUR RANNSÓKNA ÁRIN 1981-1983 Á
"SUMARSELDUM" ER SLEPPT VAR Á VATNASVÆÐI
HVOLSÁR OG STADARHÖLSÁR 1981.

Borgarnesi
ágúst 1983

Niðurstöður rannsókna árin 1981-1983 á "sumarseiðum"
er sleppt var á vatnasvæði Hvolsár og Staðarhólsár 1981.

Í ágústbyrjun 1981 var "sumarseiðum" sleppt í eftirtaldar ár á
vatnasvæði Hvolsár og Staðarhólsár.

Húsá, Brunná, Belgdalsá, Þverdalsá, Hvammsdalsá, Traðadalsá og efri hluta
Hvolsár (Svínadalsá).

Árlega hefur verið rafveitt á sleppisvæðunum, í fyrsta sinn u.þ.b. hálfum
mánuði eftir sleppingu seiðanna.

Í skýrslu minni frá 8.nóv. er gerð grein fyrir niðurstöðum rafveiðanna
á sleppistöðunum. Hér á eftir fylgir samantekt á niðurstöðum rafveiðanna
1981-1983. Í ár ganga mörg sleppiseiðanna til sjávar, og skila sér væntan-
lega sem smálax 1984/og eða millilax 1985.

Tafla 1 sýnir fjölda veiddra laxaseiða á hverjum rafveiðistað,
meðallengdir seiðanna og stærð rafveiðisvæðisins. Ekki var reynt að áætla
fjölda seiða á hverjum stað, en veiðanleikinn var mjög misjafn milli áa
og sömuleiðis hefur seiðunum verið dreift misjafnlega vel.

Stöplaritið á mynd 1 sýnir lengdardreifingu seiðanna í rafveiðunum
1981-1983. (Eins og ég tók fram í skýrslunni frá 8.nóv. 1982 var veitt
í Traðadalsá u.þ.b. mánuði síðar en í hinum ánum og er því ekki hægt
að bera saman lengdir seiðanna ^{í TRAÐADALSÁ} það árið við lengdir seiðanna í hinum ánum.)

Í Húsá var ekki rafveitt 1983 en 1982 veiddist ekkert seiði fyrir ofan
loss.

Ályktanir. Á suður -og suðvesturlandi eru flest sjógönguseiði gengin
til sjávar um miðjan júlímánuð. Í Dalasýslu eru seiðin mun seinna í
sjógöngunni. Í Þverdalsá, Traðadalsá og Hvammsdalsá veiddust 6 seiði í
sjógöngubúningi (tvö í hverri á). Í Belgdalsá veiddist ekkert seiði úr
sleppingunni og verður að ætla að þau séu farin til sjávar, (bleikju-urriða
og náttúrulega klakin laxaseiði veiddust í ánni), enda er hún hlýust ánni.

Flest "sumarseiðin" ná sjógöngustærð tveggja vetra gömul í Belgdalsá,
Þverdalsá, Hvammsdalsá og Traðadalsá. Í Brunná þurfa seiðin að vera einu
ári lengur, þ.e. þrjú ár. Af þessum ám tel ég Belgdalsána heppilegasta til
sleppinga á seiðum. Þar næst Traðadalsá, Hvammsdalsá, Þverdalsá og síðast
Brunná. Sleppingar í Húsá og efri hluta Hvolsár virðast ekki hafa heppnast
sem skyldi.

Tafla 1. Fjöldi veiddra "sleppiseiða" á vatnasvæði Hvolsár og Staðarhólsár árin 1981-1983, meðallengdir þeirra og stærð rafveiðisvæðis.

Rafv.st.	fj.	L	rafv.sv.	fj.	L	rafv.sv.	fj.	L	rafv.sv.
Efri hluti Hvolsár(Svína- dalsá)	6	5.1	80 m ²	2	5.5	500m ²	-	-	300m ²
Húsá	7	5.1	40 m ²	-	-	700m ²	-	-	-
Brunná	10	4.9	40 m ²	14	6.1	210m ²	9	8.7	240m ²
Belgdalsá	8	4.7	20 m ²	12	6.7	135m ²	-	-	72 m ²
Þverdalsá	6	4.8	30 m ²	4	6.2	160m ²	3	10.3	250 m ²
Hvammsdalsá	7	5.1	100 m ²	2	6.6	600m ²	3	12.2	300 m ²
Traðadalsá	5	4.6	100 m ²	4	(8.0)	250 m ²	6	11.5	175 m ²

LENGDAREIFING "SUMARSEIDA" ÁRIN 1981-1983

F.º
JÓLDI
VEIDORA
SEIÐA

RAFVEIDD SEIÐI

HVOLSÁ

- = 20-21/8 1981
- = 30/6-1/7 1982
- = 24-25/7 1983

4
2

HÚSÁ

8
6
4
2

BRUNNÁ

6
4
2

BELGDALSÁ

2

ÞVERDALSÁ

4
2

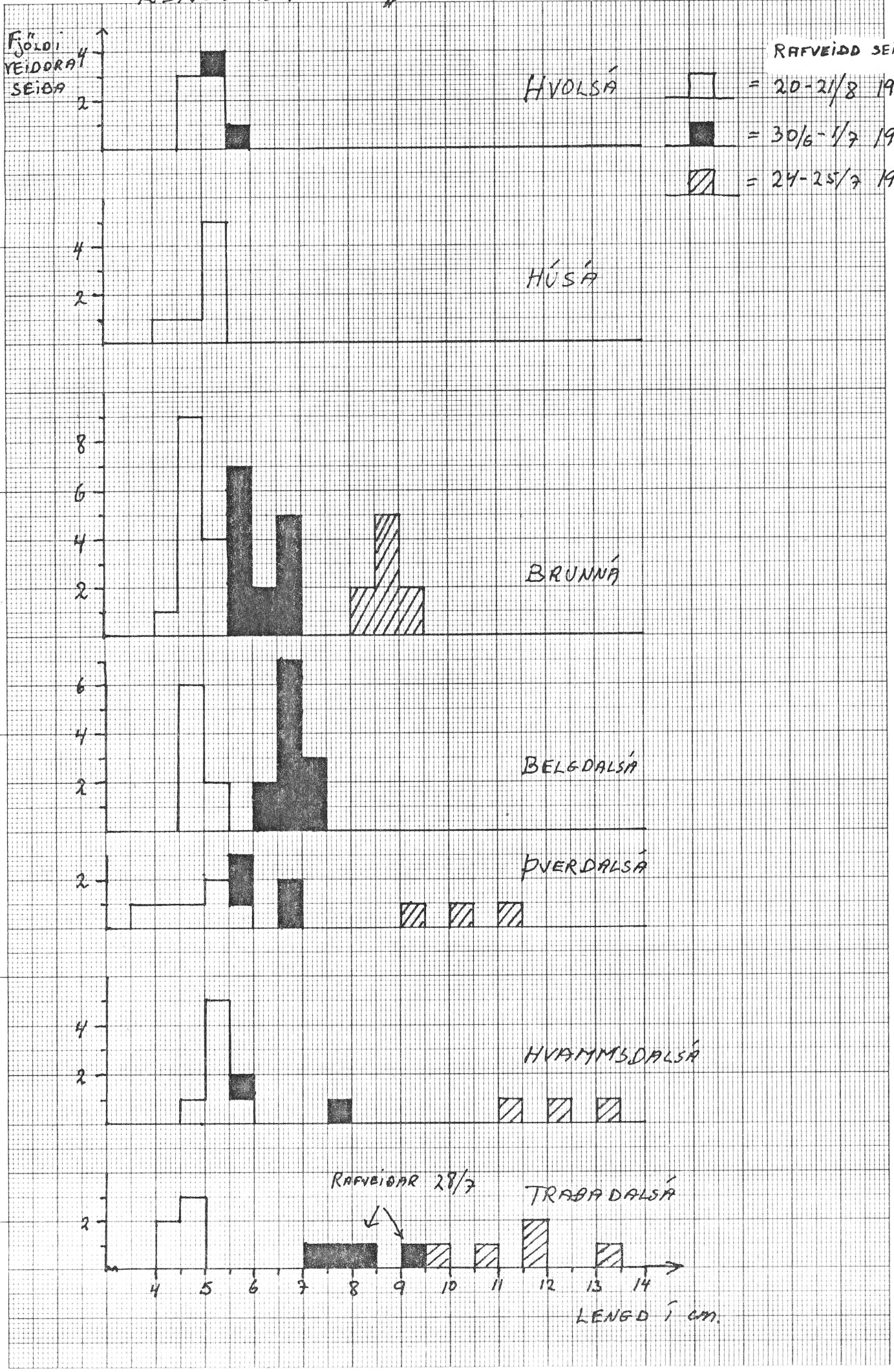
HVAMMSDALSÁ

2

RAFVEIÐAR 28/7

TRABADALSÁ

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 →
LENGD Í CM.

Ég tel að árlega megi sleppa eftirfarandi fjölda sumarseiða í árnar.

Belgdalsá fyrir neðan og ofan foss.	ca.1500 stk.(þétt1.30/100 m ²)
Traðadalsá fyrir ofan foss.	ca.3000 stk(" 20/100 m ²)
Hvammsdalsá fyrir ofan foss	ca.1000 stk(" 10/100 m ²)
Þverdalsá fyrir ofan Þverdal	ca. 500 stk(" 15/100 m ²)
?? Brunná. ??	ca. 500 stk(" 10/100 m ²)

Vafasamt er, hvort það borgi sig að sleppa seiðum í Brunná, ef þau eru þrjú ár í ánni áður en þau ná sjógöngustærð. Seiðunum hefur þó líklegast verið sleppt nokkuð þétt í Brunná og það gæti hafa valdið því að þau eru þetta lengi að ná sjógöngustærð. Er því rétt að sleppa einu sinni enn í Brunná og sjá hverju fram vindur.

Sumarseiðum sem sleppt er á ófiskgenga árhauta á að sleppa svo snemma sumars sem kostur er á, þá 4-5 cm.stórur. Þau hafa þá eins árs forskot fram yfir jafngömul náttúrulega klakin seiði. Seiðin sem sleppt er snemma sumars hafa þá allt sumarið til þess að vaxa. Í sleppingunni 1981 var seiðunum ekki sleppt fyrr en í ágúst mánuði og er víst að árangur hefði orðið enn betri ef þeim hefði verið sleppt fyrr (hugsanlega hefðu t.d. seiðin í Brunná getað náð sjógöngustærð nú í ár), því vaxtartíminn var stuttur fyrir sleppiseiðin áður en vetur gekk í garð 1981.

Rétt er því að stefna að sleppingum sumarseiða fyrr á sumrin.

Því miður virðist sem burður á fullorðnum laxi uppfyrir fossa hafi mistekist, a.m.k. hefur seiða undan þeim fiski ekki orðið vart enn sem komið er. Líkleg ástæða þessa er e.t.v.sú að laxinn hafi allur sýnt niður aftur eftir sleppingu. Í Hrótafjarðará hefur fengist nokkur reynsla af því að bera lax uppfyrir foss. Best er að láta laxinn í þartilgert búr, sem stendur í einhverjum hyl ofan fossa og láta laxinn jafna sig þar í u.þ.b.sólarhring, áður en honum er hleypt varlega úr búrinu. Þá er hægt að koma í veg fyrir hræðsluviðbrögðin sem oft leiðia til þess að laxinn strikar beint niður fossinn aftur. Ég vil leggja til að í haust verði gerð ný tilraun með að bera lax uppfyrir fossa í Hvammsdalsánni, og honum sleppt í hylinn fyrir neðan við fossinn fyrir framan Hvammsdalskot, en Hvammsdalsána tel ég heppilegasta til að sleppa laxi í til hrygningar.